

بررسی نظام حقوقی حاکم بر بانک سپه

مرتضی حسینی علائی^۱، دکتر فاطمه افشاری^۲

^۱دانشگاه علامه طباطبائی / بانک سپه، More5673@yahoo.com

^۲مربی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

در نیمه دوم قرن بیستم و مقارن با رواج تجارت سرمایه در همه کشورها برای رسیدن به توسعه و گسترش و چرخش صنایع و اقتصاد به شکل جدید، متفکران، جوامع اسلامی هم کوشیدند تا یکی از عوامل مؤثر اقتصادی در پیدایش مشکلات بزرگ در زندگی مردم در جوامع و ملل مختلف یعنی معاملات ربوی را به کنترل درآورند و خطرات ناشی از آن را با توسل به راه‌های علمی و اندیشه‌های اقتصادی و حقوقی مهار کنند. یکی از اقدامات مهم انجام شده در این حرکت، تأسیس بانک‌هایی است که به صورت غیرربوی به فعالیت‌های اقتصادی رایج بانکی و خدمات آن اقدام می‌کنند. بانکها یکی از انواع نهادهایی هستند که معمولاً در شهرها به ارائه خدمات مالی می‌پردازند و بیشتر شهروندان، به نحوی از خدمات این مؤسسات استفاده می‌کنند. همچنین یکی از مؤسسات خدماتی هستند که با نبض حیاتی اجتماع، یعنی اقتصاد، سروکار دارند و اغلب افراد جامعه به صورت مستقیم یا غیرمستقیم با خدمات بانکها در ارتباط هستند. بانکها قادرند با تصمیمات و سیاستهای اعتباری خود، موجبات توسعه و رشد اقتصادی و یا توقف و رکود اقتصادی را فراهم نمایند. نوشته‌ی حاضر با بررسی و مطالعه نظام حقوق حاکم بر بانک سپه در چارچوب قواعد و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی مورد بررسی و ارزیابی قرار داده است.

واژه‌های کلیدی

حقوق، بانک، استقلال سیاسی،

مقدمه

هدف عمده و اساسی تأسیس بانک‌ها و فعالیت آن‌ها عبارت است از جمع و متمرکز کردن و نگهداری و اداره سرمایه‌های مالی نقدی موجود در جامعه، در فاصله زمانی بین تحصیل آن‌ها و به کارگیری آن‌ها در فعالیت‌های اقتصادی مفید. همیشه زمان حصول دارایی‌های نقدی، به زمان به کارگیری مفید سرمایه‌ها نزدیک نیست و چنین نیست که دارندگان وجوه همیشه خود بتوانند در زمان مناسب و نزدیک به زمان تحصیل مال، مستقیماً وارد فعالیت‌های سودآور اقتصادی با استفاده از دارایی خود به عنوان سرمایه بشوند. [۴]

با توجه به مسئولیت بانکها که از یک طرف جمع‌آوری و جذب منابع و از طرف دیگر مصرف وجوه را به عنوان دو فعالیت بنیادی به عهده دارند، نقش آفرینی بانکها با توجه به این موضوع که در کشور ما بانکها و دیگر موسسات مالی تأمین‌کننده نیازهای مالی اشخاص

حقوقی و حقوقی مراحل تکامل خود را می‌پیمایند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار میگردد. بدیهی است اجرای صحیح برنامه‌های مهم و اساسی دولت‌ها عمدتاً متکی بر نهادهای پولی و مالی کشور است که برای رسیدن به این اهداف، باید‌های زیادی پیش رو داریم که از مهم‌ترین آنها داشتن نهادهای پولی و مالی مقتدر و کارآمد است. نهاد پولی باید منابع مالی را به خوبی به جریان بیندازد و نیاز کلیه واحدها را تأمین نماید. از طرف دیگر، پیچیدگی و تنوع خدمات مالی و پیشرفت‌های تکنیکی و الکترونیکی در چند سال اخیر، صنعت مالی کشور را با رقابتی سخت روبه‌رو ساخته است. بنابراین چاره‌ای جز افزایش کارآمدی نهادهای پولی و مالی کشور و نیز کاهش هزینه‌ها نداریم. [۲]

بدون شک بانک‌ها به عنوان مهم‌ترین نهاد پولی کشور نقش بسزایی در حرکت چرخ‌های اقتصادی از طریق تأمین و تجهیز منابع مالی دارند. از این رو همه تلاش نظام بانکی این است که با استفاده از پتانسیل، امکانات و ظرفیت‌های موجود، ضمن جذب و تخصیص بهینه منابع مالی جهت سرمایه‌گذاری در واحدهای اقتصادی تا حد امکان به رشد و توسعه اقتصادی کشور نیز کمک شود. نظام بانکی کشور از طریق ایجاد ساز و کار خلق پول، تجهیز پس‌اندازها و کنترل نقدینگی، تدارک ابزار پرداخت جهت تأمین مالی واحدهای اقتصادی و کمک به ایجاد تعادل در بخش خارجی بر عملکرد کل اقتصاد تأثیرگذار است. [۵]

در آغاز سال ۱۳۰۴ شمسی که هنوز آرامش در سراسر کشور و فعالیت‌های عمومی در شئون مختلف اجتماعی محسوس نشده بود و تأثیر شگرف عوامل اقتصادی و بازرگانی در حیات سیاسی مملکت نمودی نداشت. اولین بانک ایرانی با سرمایه ۳،۸۸۳،۹۵۰ ریال در محلی محدود - چند باب مغازه - تأسیس شد و در ۲۴ اسفند همان سال اولین شعبه بانک سپه در شهر رشت افتتاح گردید و اکنون بانک سپه با نزدیک به ۸۰ سال (بیش از سه ربع قرن) تجربه به عنوان یکی از مهمترین نهادهای مالی و اقتصادی کشور با حدود ۱۷۰۰ شعبه توانسته با جذب سرمایه‌های سرگردان جامعه و سوق دادن آن در فعالیت‌های تولیدی در جهت تحقق اهداف اقتصادی کلان کشور مشارکتی مؤثر و مطلوب داشته باشد.

در عرصه بین‌المللی نیز با ایجاد واحد در کشورهای چون آلمان، ایتالیا و فرانسه و همچنین بانک بین‌المللی سپه انگلستان، در ارائه خدمات بانکی از جایگاه ارزنده‌ای برخوردار است. از اهم فعالیت‌های بانک سپه در عرصه بین‌المللی میتوان به خدماتی از قبیل افتتاح انواع حسابهای سپرده، انجام امور حوالجات ارزی، گشایش اعتبار